

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİM İNSANI ÖYKÜLERİ"

George
Schaller

(1933)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlü

Yıl 1945. II. Dünya Savaşı'nın sonuna doğru Almanya'da, George Schaller'in okuduğu yatılı okulun bodrum katındayız.

Boooooom! Boooooom!

Bu patlama sesleri ne,
neler oluyor Peynirciğim?

Bir çivi daha çaktım mı duvarlar tamam demek.
Dört tahta parçası da tabanın üzerinde birleşmiş
olacak...

Anladığım kadarıyla George'un yaşadığı kent o
sırada bombardıman altında Simitçiğim. Bu nedenle
daha güvenli olduğu için, öğrenciler okulun sığınak
olarak kullanılan bodrum katına inmişler.

Bu metal levhayı "V" şeklinde
bükebilirsem çatı işlevi görebilir
sanki...

George da sığınakta geçen
saatlerde kendini meşgul etmek
için bodrumda bulduğu
malzemelerle bir şey
yapıyor galiba.

Bana da öyle geldi. Çatıdan
bahsettiğine göre küçük
bir ev mi yapıyor ne?

Şu tel parçasını eğip bir çengele
çevirdim mi, çengeli de çatının en
üst noktasına bağladım mı...

Bence de bir ev bu, ama
acaba ne için?

Anlarsınız şimdi.

Ertesi gün okulun yakınlarındaki bir parkta:

Alın bakalım minik dostlarım.
Size yeni bir yuva yaptım. Geçen hafta parka isabet eden bomba
yüzünden yıkılan ağaçtaki kovuğunuz kadar konforlu değil belki
ama yine de idare eder. Umarım beğenirsiniz.

Bir paket fındık alıp sincaplara
iyi günlerde oturun ziyaretine
gidelim biz de bari!

Ha ha ha! Çok iyi düşünmüş George. Hani sokak
hayvanları kışın üşümesin diye basit malzemelerden
geçici barınaklar yapıp etrafa yerleştiriyor ya
ülkemizdeki hayvanseverler de.
Onun gibi bir şey işte.

Savaşın sona Schaller
ailesi ABD'ye göç eder.
Ortaöğrenimine orada devam
eden George'un doğal yaşama
duyduğu sevgi de sürmektedir.
Daha önce görmediği bazı
hayvanları, örneğin Amerika
kıtasına özgü rakunları ve
bizonları tanıyınca doğadaki
çeşitlilikle, canlıların yaşam
alanlarıyla kurdukları
ilişkilerle ilgilenmeye başlar.
Üniversitede bu konularda
eğitim alabileceği biyoloji
bölümünde okur.

Mezun olduktan bir süre sonra George Schaller'in karşısına bir fırsat çıkar.

Yeni başlayacağımız Afrika dağ gorilleri hakkındaki araştırmamızda sizin gibi hem doğal yaşama ilgili ve saygılı, hem de genç, çalışkan ve meraklı bir bilim insanı bize çok büyük katkı sağlar diye düşünüyoruz Bay Schaller. Ne dersiniz?

"Hemen gidip bavullarımı hazırlıyorum." der bence. Başka ne diyecek?

Ha ha ha!

George Schaller bir bilimsel araştırma ekibiyle birlikte iki yıl boyunca Orta Afrika'da yaşayan dağ gorillerinin birbirleriyle ve çevrelerindeki doğayla ilişkilerini gözlemler.

Hiç de sanıldığı gibi her şeye saldıran ilkel canavarlar değil bunlar. Aksine zekiler, toplumsal bir düzen içinde yaşıyorlar ve hem birbirlerine hem de çevrelerine karşı son derece kibarlar.

Bence yine de daha fazla yaklaşmasın George Abi. Şu büyük gorilin bakışlarını pek beğenmedim ben.

Ha ha ha! Merak etme, yaklaşmaz. Bu arada biliyor musun George Abi gorillerin bakış, hareket ve davranışlarının ne anlama geldiğini araştırıyor orada.

Dağ gorilleri hakkında harika bir kitap yazan George Schaller kısa sürede dünya çapında tanınan bir bilim insanı olur. Takip eden projede Serengeti'de yaşayan aslanları mercek altına alır.

Serengeti'de Afrika'nın büyük kedilerinin sosyal davranışlarını ve avladıkları hayvanların mevsimsel göçlerine bağlı hareketlerini inceleyen George'un sonraki durağı Himalaya Dağları'dır.

Burada bölgeye özgü bir koyun türü üzerine bir araştırma yürütürken o güne dek çok az bilim insanının görebildiği kar leoparlarını da gözlemleme şansı bulur.

Hiç yabancı gelmiyor. Serengeti... Serengeti... Aa, hatırladım! Belgesellerde sık sık duyuyoruz Serengeti'yi.

Evet Simitçiğim, Tanzanya'daki Serengeti Milli Parkı.

Neyse ki iyi bir dürbünü varmış da uzaktan da olsa gözlemleyebilmiş.

Evet. Kar leoparları çok çekingen canlılar. Yakınında insanların olduğunun farkında olsa hayatta çıkmazdı ortaya.

George Schaller doğayı korumak için bireysel çabaların yeterli olmayacağını biliyordu. Ona göre doğaya tamir edilmesi çok güç zararlar verdikleri konusunda öncelikle insanları ikna etmek gerekiyordu...

Bu yüzden Schaller yaptığı her araştırmada insanların doğal hayata verdiği zararları bilimsel kanıtlarla saptadı. Elde ettiği sonuçları söz konusu zararların sorumlularıyla paylaştı, onlara yaptıklarının yanlış olduğunu gösterdi.

Böylece canlıların koruma altına alınması, doğal yaşam alanlarının da insan varlığına bağlı tehditlerden arındırılması için dünyanın dört bir yanında çalışmalar başlatılmasına önayak oldu. Yazdığı kitaplar ve katkıda bulunduğu belgesel filmlerle doğal hayatın korunması konusunda küresel bir duyarlılık oluşmasını sağladı. İlerlemiş yaşına karşın bu konuda çalışmayı da sürdürüyor.

Hımm!

Hımm!

O hâlde bize de George Amca gibi ömrümüz boyunca doğayı korumak...

Ve dünyamızdaki tüm canlılarla ahenk içinde yaşamamız gerektiğini anlamak düşünüyor.